

BỘ TÀI NGUYÊN VÀ MÔI TRƯỜNG CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: /BTNMT-PC
V/v trả lời chất vấn của Đại biểu Quốc hội

Hà Nội, ngày tháng 4 năm 2019

Kính gửi: Đại biểu Quốc hội Đặng Ngọc Nghĩa
(Đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh Thừa Thiên –Huế)

Tại Phiên chất vấn Kỳ họp thứ 6, Quốc hội khóa XIV, Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường đã trả lời chất vấn trực tiếp của Đại biểu về vấn đề môi trường, hệ sinh thái Phá Tam Giang và vấn đề quản lý đất nông, lâm trường. Bộ Tài nguyên và Môi trường trân trọng cảm ơn các ý kiến đóng góp của Đại biểu và xin được giải trình, làm rõ thêm những vấn đề Đại biểu quan tâm nêu trên như sau:

1. Về vấn đề môi trường, hệ sinh thái Phá Tam Giang

a) Giá trị của Đầm phá Tam Giang- Cầu Hai và mối đe dọa

Khu vực đầm phá Tam Giang - Cầu Hai tỉnh Thừa Thiên-Huế có các hệ sinh thái đặc thù, mang tính đại diện không chỉ của Việt Nam mà còn khu vực Đông Nam Á. Do tính chất nằm ở vị trí chuyển tiếp giữa ven bờ tây vịnh Bắc Bộ và khu vực ven biển Miền Trung, giữa biển và lục địa nên sinh vật vùng đất ngập nước đầm phá Tam Giang- Cầu Hai phong phú và có ý nghĩa bảo tồn đa dạng sinh học cao, đặc biệt là sự phân bố với diện tích khá lớn của hệ sinh thái cỏ biển đã tạo môi trường sống, bãi sinh sản, ươm giống của nhiều loại sinh vật. Bên cạnh đó, hệ sinh thái đất ngập nước Tam Giang- Cầu Hai còn giữ các chức năng quan trọng về môi trường, đóng vai trò to lớn trong việc cân bằng giữa tự nhiên và phát triển kinh tế-xã hội. Tuy nhiên, vùng đất ngập nước Tam Giang – Cầu Hai đang có nguy cơ suy thoái về môi trường, sinh thái và tài nguyên thiên nhiên. Quá trình phát triển kinh tế-xã hội trong những năm gần đây đã tác động mạnh đến đầm phá, diện tích nuôi trồng thủy sản tăng không ngừng từ những năm 90 do thiếu quy hoạch đã làm cho mặt nước tự nhiên bị thu hẹp, các hoạt động đánh bắt hủy diệt làm cho nguồn tài nguyên thiên nhiên, đa dạng sinh học bị giảm sút nghiêm trọng, ô nhiễm môi trường nước đầm phá do quá trình phát triển kinh tế vùng ven bờ, đặc biệt là hoạt động nuôi trồng thủy sản và chất thải chưa được xử lý của người dân ngày càng gia tăng.

b) Chủ trương và ngân sách khôi phục Đầm phá Tam Giang-Cầu Hai

Nhận thức được tầm quan trọng của khu vực đầm phá Tam Giang-Cầu Hai và sự cần thiết phải quản lý, bảo vệ giá trị của hệ sinh thái này trước các áp lực phát triển, vùng đất ngập nước Tam Giang – Cầu Hai đã được quy hoạch

thành lập mới khu bảo tồn đất ngập nước (khu dự trữ thiên nhiên Phá Tam Giang – Cầu Hai) tại Quyết định số 45/QĐ-TTg ngày 08/01/2014 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Quy hoạch tổng thể bảo tồn đa dạng sinh học của cả nước đến năm 2020, định hướng đến năm 2030).

Để thúc đẩy phục hồi, bảo tồn và phát triển bền vững hệ sinh thái phá Tam Giang – Cầu Hai, Bộ Tài nguyên và Môi trường đã bố trí ngân sách từ hoạt động hợp tác với Chương trình phát triển Liên Hiệp quốc (UBDP) để hỗ trợ Ủy ban nhân dân tỉnh Thừa Thiên – Huế thành lập Khu bảo tồn đất ngập nước Tam Giang-Cầu Hai và triển khai các hoạt động giảm thiểu mối đe dọa đến đa dạng sinh học, môi trường khu vực Tam Giang – Cầu Hai. Với sự hỗ trợ về tài chính và kỹ thuật của Bộ Tài nguyên và Môi trường từ năm 2016 đến nay, tỉnh Thừa Thiên – Huế đã hoàn thành việc xây dựng dự án thành lập khu bảo tồn đất ngập nước Tam Giang – Cầu Hai và tổ chức quản lý khu bảo tồn hiệu quả nhằm đảm bảo hài hòa giữa mục tiêu bảo tồn và phát triển khu vực phá Tam Giang – Cầu Hai.

2. Về vấn đề quản lý đất nông, lâm trường

a) Về vấn đề “quản lý đất đai nông, lâm trường có giám sát tổ cao của Quốc hội khóa XIII và các kỳ họp đã đặt vấn đề lĩnh vực này nhưng hiện nay diễn biến cũng khá phức tạp về công tác quản lý đất đai, tranh chấp đất đai”.

Trong những năm qua, Quốc hội, Chính phủ và các Bộ, ngành đã ban hành khá đồng bộ các văn bản quy phạm pháp luật, cơ chế, chính sách nhằm thể chế hóa Nghị quyết của Đảng góp phần quan trọng đưa việc sắp xếp, đổi mới và phát triển nông, lâm trường quốc doanh và đạt được kết quả quan trọng. Bên cạnh đó, việc tăng cường hoạt động giám sát của Quốc hội, các cơ quan của Quốc hội, các Đoàn Đại biểu Quốc hội ở địa phương về quản lý, sử dụng đất tại các công ty nông, lâm nghiệp, các ban quản lý rừng, vườn quốc gia, khu bảo tồn ở từng tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương đã đưa công tác quản lý đất đai có nguồn gốc nông, lâm trường chuyển biến tích cực. Tuy nhiên, tình hình tranh chấp đất đai vẫn còn diễn biến phức tạp, một số vụ việc tranh chấp, lấn chiếm đất đai có nguồn gốc nông, lâm trường kéo dài chưa dứt điểm đúng như nhận định của Đại biểu.

Để giải quyết các tồn tại nêu trên, Chính phủ đã tổ chức Hội nghị “Giải pháp ổn định dân di cư tự do trên địa bàn cả nước và quản lý, sử dụng đất có nguồn gốc từ nông, lâm trường tại Tây Nguyên”, Thủ tướng Chính phủ đã giao cho Thanh tra Chính phủ chủ trì, phối hợp với các Bộ, ngành, địa phương tăng cường công tác thanh tra đối với đất đai các tổ chức có biểu hiện vi phạm pháp luật về quản lý, sử dụng đất đai và diện tích đất các nông, lâm trường bàn giao về địa phương nhưng địa phương chậm đưa vào quản lý tổng thể. Đồng thời, giao Bộ Tài nguyên và Môi trường phối hợp với Thanh tra Chính phủ tăng

cường thanh tra, kiểm tra, giải quyết tranh chấp, khiếu nại về đất đai, trong đó, quan tâm giải quyết dứt điểm tranh chấp, khiếu nại về đất đai giữa nông, lâm trường đối với người dân để giải quyết các vấn đề bức xúc xảy ra ở địa phương.

b) Về vấn đề “hiệu quả kinh tế của đất đai nông, lâm trường trên địa bàn toàn quốc. Mới đây nhất chúng tôi đi tiếp xúc cử tri và nhân dân phản ánh có hiện tượng cho người ngoài thuê lại đất hay phát canh thu tô. Đề nghị Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường cũng như Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn phải quan tâm đến nội dung này, vì địa bàn của đất đai nông, lâm trường là địa bàn quan trọng về quốc phòng, an ninh nhất là địa bàn Tây Nguyên, vùng núi, vùng sâu”.

Thực tế, việc quản lý và sử dụng đất đai có nguồn gốc nông, lâm trường vẫn còn một số tồn tại, hạn chế như tranh chấp, lấn chiếm và chưa thực sự phát huy hiệu quả. Diện tích đất rừng do các nông, lâm trường, Ban Quản lý rừng được giao quản lý nhưng lại cho thuê, khoán hoặc để người dân lấn chiếm phá rừng chuyển sang làm nương rẫy. Việc xử lý giải quyết nhiều vụ việc có liên quan đến tranh chấp, lấn chiếm đất đai có nguồn gốc nông, lâm trường kéo dài, chưa dứt điểm; việc giao khoán, cho thuê, cho mượn ở một số công ty nông, lâm nghiệp chưa đúng theo quy định của pháp luật và chưa được giải quyết triệt để. Ngoài các biện pháp tăng cường thanh tra, kiểm tra như nêu trên, Bộ Tài nguyên và Môi trường chuẩn bị triển khai thực hiện đánh giá hiệu quả sử dụng đất của các công ty nông, lâm nghiệp sau khi rà soát, sắp xếp lại theo Nghị định số 118/2014/NĐ-CP của Chính phủ đề xuất phương án xử lý đảm bảo cân đối giữa mô hình quản trị doanh nghiệp, mô hình sản xuất, nguồn lực lao động với diện tích đất giữ lại, mang lại nguồn thu tương xứng cho ngân sách. Phần diện tích dôi dư ưu tiên giao hoặc cho thuê đối với người dân tại chỗ là người đang trực tiếp nhận khoán, thuê, mượn lại đất của nông lâm trường để đảm bảo đất đai được sử dụng hiệu quả.

Trên đây là ý kiến trả lời của Bộ Tài nguyên và Môi trường về vấn đề Đại biểu quan tâm, xin trân trọng cảm ơn và chúc Đại biểu mạnh khỏe./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Trường Đoàn ĐBQH tỉnh Thừa Thiên – Huế;
- Tổng thư ký Quốc hội;
- Văn phòng Chính phủ;
- Vụ Phục vụ hoạt động giám sát, VPQH;
- Các Thứ trưởng: Võ Tuấn Nhân; Nguyễn Thị Phương Hoa (để chỉ đạo);
- Các Tổng cục: Quản lý đất đai; Môi trường (để thực hiện);
- Lưu VT, VP(TH), PC, DT.12

BỘ TRƯỞNG

Trần Hồng Hà